

הגמעה בהתיעצות עם המדריך. ד. מקרים בלתי רגילים. בכל מקרה בלתי רגיל בזמן ההמלטה ואחריה, התקשר מיד עם הרופא הווטרינארי ותנהג לפי הוראותיו. הימנע ככל האפשר מפעולות פזיזות, המסתמכות על „שמעתי“ או „סיפרו לי“.

ה. הערות כלליות. יש להתחיל בפעולות מעשיות לקראת החורף. זוהי השעה האחרונה לתיקון המצב הטופוגרפי בסככה ובחצר. יש לבדוק את המרזבים. התכונן להוצאת זבל יסודית לקראת החורף. תסיים באוקטובר (!) את איסוף וסידור השחת והקש. שיהיו מוגנים מהרטיבות ומהשחתה מהגשם. תקן את הדלתות, התריסים, הברזנטים, כדי שיפעלו כדבעי בכל מקום (אך אל תתחיל בסגירה מוקדם מדי). תקן את השבילים, בהם אתה מהלך, ואת אלה שמשמשים את הבקר. על הנושא הזה בפירוט יתר — בחדש הבא.

ח. שור

חשבון הכלובים הדרושים לך לפי הנוסחה: $(r \times z) : 20$, כאשר r מציין מספר ההמלטות בחודש השיא ו-z הוא אורך הזמן (בימים) של החזקת הוולד בכלוב (לדוגמה: שיא ההמלטות בחודש הוא 22, וימי החזקה בכלוב הם 10, הרי דרושים יהיו לך $(10 \times 22) : 20 = 11$ כלובים). (13) הכן לך מקום מתאים לפי מספר הכלובים; העמד אותם כך שהגישה אליהם תהיה נוחה ושלא יוכלו הוולדות לבוא במגע אחד עם השני; (14) תצייד את הכלוב באביזרים להצבת דלי ההגמעה (שישמש גם לדלי עם מים), כלי למזון מרוכז וסולם לשחת (משובחת!); (15) הכן כלי הגמעה מיוחדים — רצוי, מיוחד לכל וולד; (16) הקפד על נקיונו של החלב, על טריותו ועל מידת חומו (37°C). החלף את המים, המזון המרוכז, והשחת פעם אחת ביום לפחות; ונקא את המיכלים; כל המרבה הריהו משובח; (17) התחל בהגשת מ"מ, מים ושחת כשהוולד מגיע לגיל $10\text{--}7$ ימים; (18) קבע לך שיטת

מסביב למיכון

החדרת אויר לקומץ נירוסטה בקומביין לאוואל

לנקות את המחט בעזרת חוד מתאים.

מושך החליבה הרצוי

שאלת מושך החליבה הרצוי נידונה ברשימתו של הח' שלמה דורי („משק הבקר והחלב“, חוברת מס' 62). שאלה זו העסיקה אותנו מזמן והדעות עליה מחולקות. אין זה בעיה של „התעייפות החולב“ בלבד, אלא קיימים אספקטים נוספים, כגון — אירגון העבודה, כוח העבודה המצוי במשק, תנאי אחזקת העדר במשק והיקף ההשקעה.

הגישה המקובלת בתכנון מכוני החליבה שלנו היתה, שבתנאים סבירים יכול החולב לבצע חליבה הנמשכת $3\frac{1}{2}$ עד 4 שעות, כשהוא חולב רק חליבה אחת ליום. יחידת הפרות הנחלבת בפועל, לפי זה, היא כ-90—100 פרות. חליבת „בוחד“ כזאת מצמצמת את מחזור החולבים הדרושים לביצוע החליבה וביחוד מקלה על סידור עבודת הלילה. חליבה ממושכת זו מקטינה

הודענו ב„משק הבקר והחלב“ (חוברת מס' 59) על הצורך בהחדרת מעט אויר לקומץ הנירוסטה (שאינו בו ברו!) בקומביינים מהדגם המר קובל כיום „סטרימליין“ של אלפא לאוואל. הצעד נזקק חור בקוטר של 0.8 מ"מ בניירוסטה. במשקים אחדים נמצאה אלטרנטיבה, נוחה יותר לביצוע, אם גם היא מחייבת הקפדת יתר בניית קוי הקומץ.

קדחו חור של $1\frac{1}{4}$ מ"מ במרכז פקק הגומי של קומץ הנירוסטה. דרך חור זעיר זה השחילו מחט היפודרמית שקוטרה הפנימי כ-0.8 מ"מ (ובשום אופן לא יותר מזה!). כשהראש הרחב של המחט בולט החוצה ואילו הקצה החד בולט לתוך הקומץ, את הקצה הבולט פנימה חתכו על פני הגומי כדי למנוע פציעת ידיים בשעת ניקוי. החדרת אויר לקומץ מובטחת בצורה זו, בתנאי שהמחט העדינה לא תיסתם. מדי פעם יש

באופן מיוחד בעבודת לילה. "סגירת" חלק מעמ' דות החליבה בלילה הנה פתרון במקרים מסור יימים, אך קיימת הסכנה שהחולבים, "הזריזים" ישתמשו בכל העמדות, גם כשחולב אחד מועסק במכון המתוכנן ל-2 אנשים (או 2 חולבים במכון המתוכנן לשלושה), במשמרת לילה.

(ד) ההשקעה במכון אינה מנוצלת די הצורך בחליבה, "מקוצרת", המבוצעת ע"י יותר אנשים. (ה) גורמים סובייקטיביים (מרעה, גיל החולבים) יכולים במקרים מסויימים להטות את קו המאזנים לטובת הגדלת המכון, למרות האמור לעיל, אך אין לראות בכך כלל רצוי לגבי כל משק.

יעול עבודה

מה איננו עושים למען ייעול העבודה! לא די בכך שרכשנו קומביינים בעלי מערכת שטיפה כמעט אוטומטית, אשר להפעלתה, עם גמר החליבה, דרושות אי-אלו החלפות של חיבורים וציר נורות — אף פעולה "מייגעת" זו עלינו לייעל! כך לפחות עשו בוקרי אחד המשקים בגליל (ואולי גם משקים אחרים?) לפי עצתו של נהג מיכלית החלב, שבעבר היה גם הוא בוקר וחולב במכון.

בקומביין "סטרימליין" של אלפא לאוואל מחד ליפים, עם גמר החליבה, את הפקק הקיצוני שבציר נור החלב בחיבור צינור גומי ממערכת השטיפה. הייעול שהוצע למשק היה: להשאיר את חיבור צינור הגומי ממערכת השטיפה מורכב באופן קבוע על קצה צינור החלב, גם בשעת החליבה, ורק לסגרו ע"י מהדק. דבר זה חוסך לפחות 30 שניות בכל חליבה!

בשעת ביקורי באותו משק התלוננו הבוקרים על כך שאין זרימת חומר ניקוי מחיבור השטיפה אל קו החלב, למרות שהחומר מגיע לצנצנות המחוברות ישירות לקו השטיפה. הסיבה היתה פשוטה למדי: הצינור הקבוע "המיועל" היה כולו סתום בשיירי חלב שהצטבר והתגבן בתוך צינור הגומי ושום שטיפה מיכאנית לא תוכל להזיזו. לא כל "פאטנט" מייעל!

חי הברון

ה. מ. ב.

את ההשקעה במכנה ובציוד וכן את השקעת העבודה באחזקת הציוד.

לדעתי אין, בדרך כלל, הצדקה לשנות גישה זו, אלא כשתנאי המשק האינדיבידואליים מחייבים את זאת. הדוגמה שהח' שלמה דורי מביא מאנגליה אינה נראית לי נכונה בתנאינו המקור בלים. באנגליה עובדים החולבים, אשר מבצעים את שתי החליבות בבוקר ולפנות ערב, בעבודות שדה בין החליבות, כך שעומס העבודה המוטל עליהם שונה לגמרי מהמוטל על בוקרינו. לעומת זאת חולבים בקליפורניה 2 חליבות ביממה, 90 פרות בכל חליבה, הנמשכת 4 עד 4½ שעות (אגב — תמורת 600 דולר שכר עבודה בחודש), כשהחולבים מבצעים אך ורק את החליבה ולניקוי הציוד יש עובדים אחרים — "זולים" יותר. החשוב הוא, לדעתי, לתכנן מראש את העבודה כך, שהחולב לא יתעייף אף בעבודה של 3½ עד 4 שעות, וזה — ע"י מספר מתאים של יחידות, סידורים מתאימים מסביב למיכון, כגון חלוקת הפרות לקבוצות מתאימות לחליבה, שבי-לים וחצרות מסודרים ועוד.

כמובן ייתכנו תנאים אובייקטיביים במשק מסויים, המחייבים קיצור שעות החליבה, כגון — יציאה למרעה לשעות רבות, גיל קשיש של החולבים וכו'. במקרים אלה ישקול המשק את היתרונות והחסרונות של צמצום שעות החליבה ע"י תוספת חולבים וציוד. מובן שכל תכנון צריך להביא בחשבון את התנאים המירי חדים של המשק ואין לקבוע שיטה אחידה המתאימה לכל המקרים.

בתור הנחיות כלליות לתכנון החליבה נראות לי הנקודות הבאות:

(א) אין בדרך כלל לראות חליבה של 3½ עד 4 שעות, כבלתי רצויה בהחלט, כשהיא נערשית בתנאים סבירים של עבודה וכשכל חולב מבצע חליבה אחת ליום בלבד.

(ב) ריבוי מספר החולבים בכל חליבה, כשיחידת העבודה קטנה יחסית, גורר אחריו העסקת מספר גדול יותר של אנשים, ולא דווקא תוספת שעות עבודה, בכיצוע החליבה. ברוב המשקים חסר כוח האדם לזה.

(ג) ריבוי מספר החולבים כנ"ל גורם קשיים,